

SIFER

KOMPETANSESENTRENE FOR SIKKERHETS-, FENGSELS- OG RETTSPSYKIATRI

Strafferettslig og sivilrettslig tvungent psykisk helsevern – likheter og ulikheter

Nasjonal koordineringsenhet
Fagseminar 2026 Gardermoen
Øyvind Holst

Strafferettslig og sivilrettslig tvungent psykisk helsevern – likheter og ulikheter

Er det interessant?

HR-2005-1448-A

Hensynet til samfunnsvernet tilsier etter min mening at rammen for tvungent psykisk helsevern i dette tilfellet utgjøres av lov om psykisk helsevern kapittel 5 og straffeloven § 39b og ikke utelukkende av lovens kapittel 3. Dette vil gi påtalemyndigheten en mulighet til å føre kontroll med rammevilkårene for medisineringen av A.

LA-2025-75845

Det er imidlertid vesentlige forskjeller mellom fortsatt tvungent psykisk helsevern etter psykisk helsevernloven kapittel 3 og dom på psykisk helsevern etter straffeloven § 62.

Tilsynsrapport etter alvorlig hendelse

Svikt i behandlingen og oppfølgingen av pasient under gjennomføring av dom for tvungent psykisk helsevern

██████████ HF

Saksnummer: ██████████

Helsetilsynet

Prosedyrer og rutiner som ble benyttet var hovedsakelig de samme som gjaldt for andre pasienter i psykisk helsevern, og dermed i liten grad egnet til faglig styring for situasjoner knyttet til dom på overføring til tvungent psykisk helsevern. Dette særlig i situasjoner der hensynet til samfunnsvernet kommer i konflikt med hensynet til pasientens rehabilitering og medbestemmelse.

Grunnvilkår / hovedvilkår

Sivilrettslig tph:	alvorlig sinnslidelse
Strafferettslig tph:	samfunnsvern

Samfunnsvern som klart uttrykt formål

Sivilrettslig tph: nei

Strafferettslig tph: ja

Krav til begått kriminalitet

Sivilrettslig tph: nei

Strafferettslig tph: ja

Tilstandens betydning

Sivilrettslig tph:	behandlingsbehov
Strafferettslig tph:	straffrihet

Krav til årsakssammenheng

Sivilrettslig tph:	ja
Strafferettslig tph:	nei

Tidspunktets betydning

Sivilrettslig tph:	vedvarende
Strafferettslig tph:	gjerningstidspunktet

Betydning av beslutningskompetanse

Sivilrettslig tph: nei

Strafferettslig tph: nei

Hensyn til fornærmede / etterlatte

Sivilrettslig tph: nei

Strafferettslig tph: ja

Beslutningsmyndighet

Sivilrettslig tph:	faglig ansvarlig / kk
Strafferettslig tph:	påtale / domstol

Prognose

Sikkerhetspsykiatrien blir en strafferettspsykiatri

